

Resno delo vodi do uspehov

Zborovanje predsednikov sreskih društev JUU
sekcije za dravsko banovino

Zbori predsednikov sreskih društev so ti-
sti forum naše stanovske organizacije, kjer
se rešujejo najvažnejša vprašanja, ki so često
vitalnega pomena za naš stan. Čim resnejši
so bili časi, ki jih je organizacija preživljala,
tem impozantnejši so bili ti zbori.

Polnoštevilna udeležba na nedeljskem
zboru predsednikov nam je jasen dokaz, da se
voditelji našega članstva zavedajo svojih
dolžnosti v resnih trenutkih.

Ob otvoritvi zborovanja je predsednik
tov. Ivan Dimnik obrazložil vse aktualne za-
deve, ki tangirajo učiteljstvo, njegovo organi-
zacijo, šolo in prosveto. Jasno je očrtal sta-
nje v naši organizaciji in to v centrali kakor
v sekciji. Po impozantni zmagi na skupščini
v Novem Sadu, se je prenesla borba za ne-
odvisnost učiteljskega stanu na posamezna
sreska društva po vsej državi. Učiteljstvo se
v polni meri zaveda pomena te borbe in je s
svojim aktivnim sodelovanjem v organizaciji
stopilo v odločno borbo proti kvarnim vpli-
vom na naše združenje.

Tajnik sekcije tov. Metod Kumelj je iz-
nesel vsa važnejša vprašanja, za katerih reši-
tev se poteguje vse učiteljstvo, in ki jim po-
sveča sekcija svojo pozornost, poudarja-
joč neprestano na merodajnih mestih nujno
potrebo njihove rešitve. Med temi vprašanji
stoji v prvi vrsti učiteljska stalnost, a tudi
disciplinski postopek se ne more smatrati za
končnoveljavno rešen, ker ne ustreza vsem
potrebam učiteljskega stanu. Se posebno po-
zornost bodo morala posvetiti društva v le-
tošnji dobi snovanju podpornega sklada za
pomoč članstvu, ker se prav v zadnjem času
kaže nujna potreba po osnovanju takega
fonda.

Iz poročil predsednikov sreskih društev je
bilo razvidno, kakšno razpoloženje vlada med
članstvom. Učiteljstvo razume povsem dobro
borbo našega stanu za popolno neodvisnost,
za stalnost in vse ostale moralne in gnotne
dobre, razume tudi resnost položaja, ki na-
rekuje učiteljstvu, da brani ne samo svoje
interese, marveč tudi svojo čast in tudi čast
združenja.

Ker je novosadska skupščina začrtala
povsem točno bodočo smer našega združenja,
je bilo sklenjeno na zboru, da se pošlje iz-
vršnemu odboru JUU v Beograd sledeči po-
ziv:

Predsedniki sreskih učiteljskih društev
ter člani upravnega in nadzornega odbora
sekcije JUU za dravsko banovino, zbrani na
zboru dne 11. oktobra v Ljubljani, izrekajo
centralni upravi Jugoslovanskega učiteljskega
udruženja polno in vsestransko zaupanje in
jo pozivajo, da vztraja na strogo stanovski
liniji, ter odločno odklanjajo ponovno zana-
šanje razdorov tujih vplivov in tendenc v sta-
novsko organizacijo.

Starosta predsedniškega zbora tov. Schell
je nagovoril predsednika Dimnika, ki je po
službeni potrebi premeščen v Beograd. Po
njegovem nagovoru je bil z velikim odobra-
vanjem in burnim aplavzom sprejet nasled-
nji sklep:

V imenu predstavnikov vsega članstva
JUU za dravsko banovino se ti danes, ko se
poslavljamo od nas, iskreno zahvalujemo za
vse ogromno delo, ki si ga z neizmernimi
osebnimi žrtvami izvršil za učiteljsko organi-
zacijo, učiteljski stan, za prosveto in šolstvo.
Zagotavljamo te popolnega zaupanja in ob-
ljublamo, da bosta članstvo in organizacija
v dravski banovini ostala tudi nadalje na
strogo stanovski liniji. Naprošamo te, da
ostaneš tudi poslej naš vodnik in vzornik v
borbi za moralne in materialne dobrine član-
stva in za popolno osamosvojitve učiteljske
organizacije.

Prepričani smo, da bo napočil čas, ko se
boš vrnil zopet med nas, ki te bomo vedno
vztrajno podpirali in težko pričakovali tvoje
vrnitve.

Pri slučajnostih je bilo govora tudi o
težkih posledicah, ki jih povzročajo učiteljstvu
nestalnost na službenem mestu. Z ozirom na
to dejstvo je bila sprejeta še naslednja:

**Resolucija zbora predsednikov sreskih učiteljskih
društev ter članov upravnega in nadzor-
nega odbora sekcije, 11. okt. 1936. v Ljubljani.**

Z ozirom na težke preizkušnje in udarce,
ki smo jih doživeli, odkar smo zubili stal-
nost, pozivamo sekcijo in glavno upravo JUU,
da izposlujeta na merodajnih mestih, da se z
zakonom zaščitijo naši osebni in s tem tudi
občni narodni in državni interesi.

S tem je bilo delo zaključeno, a predse-
dniki so se vrnili domov z novimi spodbudami
za resno delo v korist celokupnega stanu, šole
in narodne prosvete.

Splošne vesti

OPOZICIJA DENUNCIRA...

NESTOR SLOVENSKEGA UCITELJSTVA
90 LETNIK

Ze zadnje smo naglašali, da je beograjski
opoziciji samo za osebnosti, za rušenje
vsake uprave, v kateri se ne nahaja ona, pod-
talno rušenje sklepov organizacije pri oblast-
vih in — za denunciranje.

Lahko je naslanjati se na moč in poma-
gati preganjati svoje sotovariše ter na ta na-
čin uživati zaupanje; težje je braniti učiteljske
pravice, štiti sotovariše in se ne zame-
riti. Kakor je poštenje samo eno, tako je tudi
pravica samo ena!

Opozicija, ki se poslužuje denunciacij, ne
bo uspevala med učiteljstvom. Poštenost zma-
ga vselej, četudi ji je pot trnjeva.

Beograjska opozicija JUU iznaša sledečo
trditve in denunciacijo: »Glavna uprava je
privredila združenju na čisto politični teren s
tem, da so njegove skupščine bolj podobne
političnim shodom udruženje opozicije, kakor
zborovanju stanovske organizacije!«

Predvsem vprašamo vse predsednike sreskih
društev in delegate, ki so bili na glavni
skupščini JUU v Novem Sadu, če je to res?
Naj povedo oni, kolika laž je to in na kako
podel način skuša opozicija oblatiti novosad-
sko skupščino ter denuncirati svojo organi-
zacijo. In to si upajo reči ljudje iz one grupe,
ki so v Ljubljani ob priliki glavne skupščine
ustanavljali učiteljske klube JNS, sedaj usta-
navljajo druge učiteljske klube in jutri bodo
ob drugem vremenu ustanavljali zopet kaj
novega.

Na drugi strani iznaša beograjska opozi-
cija sledečo denunciacijo: »Oni po pisarnah,
gostilnah, ulicah, učiteljskih zborovanjih, po-
vsod in na vsakem mestu javno obsojajo da-
našnje stanje; kritizirajo odredbe; obrekujejo,
žalijo in ponižujejo vse predpostavljene...«

Ali si morete zamisliti podlejšega sred-
stva, kakor se ga poslužuje beograjska opozi-
cija; ali si morete zamisliti podlejšo denunciacijo
in podtikanja? Vse to iznašajo pavšalno,
brez dokazov ter skušajo na ta način oblatiti
sedanjo upravo JUU na merodajnih mestih.

— Vest. So ljudje, ki imajo vest in z
njo združeno poštenje, pravičnost in objek-
tivnost, a na žalost se dobe tudi ljudje, ki
nimajo vesti in seveda tudi ne poštenja, pra-
vičnosti in objektivnosti in je pri njih vse le
zunanost — hinavščina. In to je zlo, če pri-
dejo ljudje brez vesti do oblasti — potem
trne nedolžni. Vendar vest ne spi in se oglasi
včasih tostran, včasih onstran groba, včasih
ob grobu. Pri pokvarjenih ljudeh pa gre tudi
preko groba.

— Čuvajmo svoj ponos in dostojanstvo.
Nihče nima pravice poniževati učiteljstva in
samo sami krivi, če to dopuščamo. Zakoni
veljajo tudi za učiteljstvo in mimo njih nihče
ni upravičen zahtevati od učitelja, da bo nje-
gova lutka. Sami smo krivi, če se odzove-
mo onim, ki prihajajo, da na nedostojen na-
čin citirajo učiteljstvo, prihajajo v naše služ-
bene kraje in šole ter se brez legitimacije nor-
čujejo iz najelementarnejših človeških in služ-
benih pravic učiteljstva. Zahtevajte, da se
legitimirajo, v čigavem imenu prihajajo in kdo
odgovarja za njihova nevalificirana dejanja
in nastope. Čuvajmo svoj ponos in svoje člo-
veške in službene pravice!

»Svobodni tisk je — čuvar svobode.«

Robespierre

— Odgovornost. Čut odgovornosti je čut
vesti. Ni dovolj, da si kakor Pilat umivamo
roke pred odgovornostjo. Odgovornost obsto-
ja in se je ne bo mogel nihče otresti. Odgo-
vornost je človeška in službena. Za odgovor-
nost obstojajo zakoni, ki jih je treba spošto-
vati. Stopiti pred odgovornost na tem svetu,
je ravno toliko, kakor po smrti stopiti pred
sodbo Gospodovo!

† Marta Mrakova

Bila je Ljubljanka. Nismo je spoznali
do dneva njene smrti, ko je položila svoje
življenje v roke Njemu, ki edini pozna in
presoja trpljenje ljubeče žene, ljubeče mate-
re, — trpljenje poročne slovenske učiteljice!
Kakor drugim njenim vrstnicam ji je v mlado-
stni teklo življenje, dokler se ni izsolala.
Stopila je v najodgovornejšo službo naših
slovenskih žena.

Tja v Moravce ji je bila določena prva
pot. Od tam se je preselila v Mengeš, kjer se
je oklenila svojega življenjskega druga učitelja
Jožeta Mraka. V tihih zakonskih srečih je
postala mati. Dvoje otrok je poživljalo živ-
ljenje njunega tihega doma. Lepo je bilo tam
pod najlepšim rajem slovenske zemlje, pod
Mengeškimi hribom. Ze je starejši Marko za-
hajal v šolo — po sobi doma pa kobacal mali
Janezek in izgovarjal prve besede, ko se je
odločila usoda te srečne družine.

Ona in njen mož sta morala nastopiti
pot slovenskega učitelja in sta odšla v oddal-
jeni Stari trg ob Kolpi. Ali tudi od tu je
moral njen mož v eno uro oddaljene Ra-
dence, nadomeščat tovariša. Slednjič se je
vrnil nazaj v Stari trg k ljubljeni Marti.

En sam trenutek krutega spoznanja, ki
jo je navdalo s strahom, jo je strl. Prihod-
nost ji je kazala Bog ve kam in kako. Obne-
meli smo ob tej tragični usodi. Obnemeli ob
tem strmem, še pred kratkim časom tako lju-
bečem materinskem srcu, in to tembolj, ker
se zavedamo, da je ni tolažilne besede, ki bi
nam mogla preko ust. Ob toliki tragičnosti
bila vsaka tolažilna beseda banalna fraza.

-cl.

† MATI

† Ivan Šega

Zopet je omahnil v večnost eden izmed
graditeljev našega združenja Ivan Šega.

Leta minevajo in prinašajo pozabljenje
nad lepimi in velikimi deli posameznikov.
Kruta sedanost in borba za pravice lastnega
stanu sta vzrok, da le preveč pozabljamo na
velike ustvarjalce in organizatorske sposob-
nosti, ki so jih posamezni učitelji leta in leta
dajali na razpolago samo za to, da so gra-
dili močne in trdne temelje naši stanovski
organizaciji. In ko omagajo, zaradi truda,
muk in trpljenja, tedaj vstane v novi luči
pred nami vsa njihova preteklost, vse nji-
hovo plodno delo, vse njihovo prizadevanje
ob času, ko so orali ledino v našem stanov-
skem združenju.

Med one, ki so stali v prvi vrsti, ko se
je snovalo naše združenje, spada tudi po-
kojni Ivan Šega. Ze takoj v prvih letih, ko
se je začela snovati »Zaveza« iz posameznih
učiteljskih društev, je uvidel njeno potrebo
in nien pomen za bodočnost vsega učiteljskega
stanu. Bil je od l. 1893. pa do l. 1909.
izmenoma njen prvi in drugi tajnik. Prav za-
radi te svoje funkcije, in z njo si je brez-
dvomno zaslužil naslov pionirja našega udru-
ženja.

Ko so l. 1906. slovenski učitelji prvič
obiskali Beograd, da bi ustvarili možnost čim
ožjega stika s srbskim učiteljstvom, je bil
on med njimi. V svojih velikih organizator-
skih sposobnostih je že takrat uvidel, da bo
moralo prej ali slej zdi do popolnega zdru-
ženja vsega jugoslovanskega učiteljstva. Ude-
ležil se je tudi kot zastopnik slovenskega učiteljskega vseslovenskega učiteljskega kongresa v Pragi.

Zaradi naraščajočega dela v stanovski
organizaciji, ki je zahtevalo popolno admi-
nistracijo, je l. 1909. odločil tajniške posle, a
v odboru Zaveze jugoslovanskih učiteljskih
društev je ostal še nadalje, do vojne, ki je
momentano zavrla mogočen napredek našega
stanovskega združenja.

Pokojni Šega je bil rojen v Ljubljani,
kjer je dovršil tudi učiteljske l. 1891. Imel
je torej komaj dve službeni leti, ko je bil že
izvoljen za tajnika stanovski organizaciji.

Njegova učiteljska pot ga je vedla v
Brežice, Gornji Logatec, Šmartno pri Litiji,
Radovljico in končno na Jesenice. Povsod,
kjerkoli je pokojnik služboval, je neumorno
deloval na kulturnem in gospodarskem polju.
Snoval je razne zadrage, kulturne ustanove,
a poleg vsega tega je našel vedno še dovolj
časa za vzpodbudne članke v »Učiteljskem
tovarišu«. Kot aktiven, v prvih vrstah stoječi
graditelj poti, ki je dovedla jugoslovansko
učiteljstvo do združitve, je vedno in povsod
poudarjal idejo sloge, skupnega dela in edin-
stva vsega stanu.

Zaslужeni pokoj je užival na Jesenicah.
Pokoj?

Ne! Človek, ki je delal vse svoje živ-
ljenje, ne more mirovati in tako je tudi po-
kojn delal še vedno — za gospodarski in
kulturni dvig naroda.

Sredi dela ga je ustavila smrt in prese-
kala nit njegovega življenja.

Komaj 65 let star nas je zapustil! Nje-
govo delo nam bodi vzor, zapišimo si ga za
vedno v svoje duše, ko kličemo:

»Slava njegovemu spominu!«

Andrej Naprež:

Pisma Martina Kobaleža

(Nadaljevanje.)

II.

Sredi dežele koromandijske se je ustavil
cirkuški voz tik pred dolgočasno vasjo. Za-
vil je bil v senco košatega drevja in dva suha
konjiča sta zadovoljno zarezgetala, vedoč, da
je konec težkega pota. Bil je pa voz prečudno
urejen in ko sem ga zagledal, me je obslo ne-
kaj toplega, kot da sem srečal dragega znan-
ca. Stopil sem bliže. Bil je čisto navaden cir-
kuški voz, le po zunanjih stengah so bile obe-
šene čudne podobe, skoraj bi se pridružil, da
so bile prave stenske podobe za Widrovo či-
tanko. Iz nizke line pod streho je visela tro-
bojnica. Še bolj sem se začudil in poiskal vra-
ta. Prav tedaj je prišel skozi nje majhen in
suh človeček z naočniki, prijazno mi je po-
kimal in hotel svojo pot. V levici je nesel
kanglico z vodo, v desnici šibko lestev. Pri-
jel sem ga za sukno in ga ponižno ustavil,
rekel sem mu, da se čutim srečnega, da bi pa
le rad zvedel, kdo je in odkod, nisem namreč
iz te dežele, daleč je gorami sem doma.

»Me veselil!« se je priklonil tuje. Moje
ime je Janez Potreba in sem učitelj sedme
skupine. Pravkar sem prišel na svoje novo
službeno mesto v Dolgo vas!»

»Učitelj!« sem vzkliknil. »Servus, kolega!
Moje ime je Martin Kobalež, učitelj na po-
tovanju. Kako kaj živiš? Plačo dobivaš v
redu?«

»Se zadosti,« me je sumljivo pogledal.
»Mi smo namreč praktični ljudje, pri nas ima

Grupe v III. oddelku so sledeče: narodni jezik s književnostjo, zemljepisom in zgodovino. — Tuj jezik (nemški ali francoski) in narodni jezik s književnostjo. — Priradpis, zemljepis in kemija. — Matematika z geometrijo in tehničnim risanjem, fizika in merkantilni predmeti. — Risanje, opisna geometrija in matematika. — Drugi oddelek za učitelje za defektne otroke letos ne bo otvorjen.

„Torej si res že culo povezal, siromak? Kdor pride na Goličavo, se nikoli več ne vrne, vsaj doslej se ni. Pozabijo nanj, to je! Tri ali štiri leta piše prošnje, nazadnje pa se naveliča.. Zadnji je umrl že predlanskim, pa so šele letos zapazili to nesrečo.“

Ivan Cankar, Zbrani spisi, 14. zv., str. 272.

DVOJE NAZIRANJ.

Predzadnji »Gorenjec« piše:

»Področje naše davčne uprave je precej obsežno. Zato imamo na davčni upravi precej uradnikov. V glavnem pa imamo največ ali vsaj precej dnevninarjev, tako slugo Pristovca Franca, Glažarja Vinka, Pezdica Joška in druge. Po § 178. uradniškega zakona se dnevničarju sme služba vsak čas administrativno odpovedati v petnajstih dneh od dne priobčitve. V nedeljo dne 25. oktobra 1936. bo grozdje v Radovljici zrelo.«

»Slovenec« z dne 11. oktobra pa piše med drugim:

»Prišla je politična svoboda, ko vas nihče več ne bo klical na odgovor, ako volite po svojem prepričanju. — Ni se več treba skrivati pred žandarji in ovaduhi, vsakdo lahko agitira svobodno za listo, ki ustreza njegovim političnim nazorom.«

Iskren član JUU se bo boril za popolno svobodo izražanja legitimnih zastopnikov učiteljstva ter svobodno in odkrito prikazovanje pravega učiteljskega mišljenja in razpoloženja.

UPRAVITELJSTVA OZIROMA KRAJEVNE ŠOLSKE ODBORE prosimo, da poravnajo zaostalo naročnino »Popotnika« v zmislu opominov, ki so bili razposlani vsem dolžnikom. V nasprotnem primeru bo uprava sicer primorana z oktobrom ustaviti dostavitev lista vsem onim naročnikom, ki niso krili naročnine do 1. 1936.

VSA SRESKA UCITELJSKA DRUŠTVA se opozarjajo in obenem naprošajo, da poravnajo zaostalo članarino v zmislu sklepa letošnje skupščine najkasneje do 10. decembra 1936.

Dalje je letošnja skupščina ponovno sprejela sklep, da se članarina plačuje mesečno naprej, ki jo poverjeniki na šolah nakazujejo društvenemu blagajniku, ta pa čimprej sekijski. Vsak zaostanek plačil napram sekijski bo moralo društvo v zmislu sklepa banovinske skupščine utemeljiti, ako se hoče izogniti posledicam, sprejetim na letošnji skupščini.

Društva, ki še niso poslala prijav za september, naj to takoj store.

UPRAVA JUU.

— Šolski odri. Z ozirom na razna vprašanja glede mojih mladinskih iger objavljam sledeče:

Igrji »Oporoka kralja Matjaža« (patriotična) in »Gospod in sv. Peter« (šaljiva) sta pošli. Drugo, to je »Gospod in sv. Peter«, sem predelal in znatno razširil. Imam jo v strojepisnih izvodih. — »Solo v nebesih« (zlasti primerna za jubileje zaslužnih šolnikov) ima še v zalogi Učiteljski dom v Mariboru. To igro sem pravkar izpopolnil ter je, pisana s strojem, pri meni na razpolago. — »Grudica« (izšla pri Rd. križu v Beogradu) je sedaj obsežnejša ter opremljena s številnimi pevskimi točkami. Zahteva dobrih mladih in odraslih igralcev. Uporabljiva je za narodne

svečanosti in druge prilike. — Šaljive vsebine je »Sv. Peter in cigan«. — Sole, ki razpolagajo z dobrimi deklamatorji, si naj pregledajo igro »Palčki zidajo«.

Tudi »Grudica«, »Sv. Peter in cigan« in »Palčki zidajo« imam v strojepisnih izvodih. Zolnir Oskar, učitelj v pok., Maribor, Prečna ul. 6.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 Gradščanski Hrvati v Avstriji imajo 27 šol z izključno hrvaškim učnim jezikom ter 16 dvojezičnih šol. Na zborovanju v vasi Cembli so sprejeli naslednjo resolucijo:

1. Hrvaška šola: vsaka šola v hrvaških občinah bodi hrvaška in v njej se mora poučevati v maternem jeziku.

2. Na hrvaških šolah more biti nastavljen samo Hrvat kot učitelj.

3. Učitelji, ki se potegujejo za mesto na hrvaški šoli, morajo dokazati z izpitom, da so sposobni poučevati v hrvaškem jeziku.

Slovinci v Avstriji so glede šolstva mnogo na slabšem. (Po »Domoljubu« od 7. X.)

—1 »Haloški otroci« je obširen članek v »Sodobnosti« št. 9, kjer prikazuje Boris Fakin temno sliko razmer, v katerih živijo v Haložah otroci.

—1 Bombe s plinom za solzenje so metali v Campbellu v Združenih državah na štrajkujoče študente. Študenti so štrajkali, ker so jim premetili priljubljenega učitelja. (»Mariborer Zeitung«, 6. X.)

—1 O učiteljih v Prekmurju. Inteligent, ki je poslan v te kraje, pa ne vidi na svojem oddaljenem službenem mestu drugega kot kazensko stotnjico in se družji rajši s krajevnim mogotcem, židom ali Madžarom kot pa s slovenskim kmetom, ko so ugotovite trde in v svoji splošnosti gotovo krivične marsikateremu učitelju, učiteljici ali tudi uradniku, je vendar res, da ima resničen stik z ljudstvom le mala skupina prekmurjskih študentov, ki so izšli iz kmetijskih hiš. (»Štajerska in Prekmurje 1936.« — »Sodobnost« št. 9.)

—1 Premestitve. Zopet so premeščene tri učne moči, ena pa je odpušena. (»Slovenec« od 11. X.)

—1 Ob slovesu učitelja Bajleca v Zgornji Sv. Kungoti piše »Slovenec« od 11. X. mastno tiskano: Takih učiteljev nam dajte, takih vzgojiteljev potrebuje naš narod, ki brez reklame in brez kričanja delajo, tako delo rodi obilen sad.

—1 Šolski spor v Nemčiji. V Nemčiji se nadaljuje borba duhovščine za konfesionalno šolo. Samo v Monakovem je bilo pretvorjenih 44 katoliških verskih šol v nevtralne, v katerih sede otroci raznih veroizpovedi. Vsi protesti katoliških škofov ne zaležejo nič. Vlada je proglasila konfesionalno šolo kot sovražnico skupnosti in neprijateljico skupne države. Iz šol so bili odstranjeni križi in verske podobe. Oblastva predpisuje učne knjige, v katerih često ni zaslediti niti sledu krščanstva. (»Slovenec«, 13. X.)

—1 Na meščanski šoli v Trbovljah se je uvedel prostovoljen popoldanski pouk. Banska uprava je dovolila potreben kredit za nastavitve dveh honoriranih učiteljev (»Slovenski dom«, 13. X.)

—1 Na Martinjev vrhu so zgradili novo šolsko poslopje. Slovesna otvoritev bo v nedeljo 18. t. m.

—1 Kočevje. »Slovenec« od 9. t. m. je prinesel pod rubriko »Kočevje« notico, ki je bila hote ali nehoti tako stilizirana, da je nepoučen bralec lahko dobil vtis, kot da bi se »Učiteljski tovariš« zavzemal za nemške šole.

Plašči, površniki

v priznani elegantni izdelavi in veliki izbiri

LUKIĆ

Ljubljana, Stritarjeva ulica

meseč štirideset dni in ne more priti do pomoči.«

»Tako, tako,« sem mrmral. »Torej si pravkar prišel. Kje si boš pa stanovanje poiškal? Čemu si zavil z vozom sem pod drevje?«

»Moja Bog, odkod si pa ti?« se je začudil Janez Potreba. »Kaj ne veš, da so pri nas že davno odpravili stanovanja za učitelje? Same sitnosti so bile s to zastarelo stvarjo, samo prekanje. Zdaj imamo urejeno vse bolj praktično. Vsak novinec si kupi na obroke tak voz.«

»To je cirkuški voz!« sem vzkliknil za-prepaščen.

»Cirkuškega voza ne poznamo več, to je učiteljski voz,« je nevoljen razložil Janez Potreba. »To je za naš stan najboljše stanovanje. Ze zaradi premetitve. V vsakem vozu je telefon. Dekretov ne dobivamo več, kar telefonično nam sporočijo naslednje službeno mesto. Treba je le dobiti par konj in odideš in še z bogom ni treba nikomur reči. Tako prepotuje človek precejšen kos mile očetnjave in sam ne ve, kdaj pride do penzije. Zdj premišljamo, kako bi namesto konj dobili motorje, konji so le nekoliko prepočasni.«

»Pa se dostikrat seliš?« sem trepetaje vprašal kolego.

»Čakaj! je rekel, položil na tla lestev in kanglico ter pogledal v notes. To je menda moje stodvanajsto mesto, če ne štejem tistih treh, ko so mi že spotoma spremenili ukaz. Na vozu imam posodo s prstjo iz domače vasi, tako mi ni nikoli dolgčas.«

Znova je pobral lestev in prijel za kanglico. Obrnil se je na drugo stran voza in šel

sem za njim. Tam je prislonil lestev k vozu in zlezal na streho. Prijela me je radovednost in splezal sem za njim. Na strehi je bil urejen pisan vrtiček, nekaj salate, spinače, nekaj zeljnatih glav, tri lepe dalije, sedem gladijol, obrabek z astrami, v kotu pa umetno travnišče. Čez streho so viseli nageljni, bršljan in slak.

»To je za pouk v kmetijstvu,« mi je razlagal Potreba, »veš, zbirka ni popolna, drugi imajo lepše, ampak jaz sem imel lani tudi hruško, pravo hruško, kar se še nobenemu ni posrečilo in sem zato dobil odlično oceno. Le škoda, da sem jo moral pozimi posekati, ko mi je zmanjkalo drv.«

Gledal sem ga, s kakim veseljem je božal in zalival dalije, potem se mi je zazdelo, da streha ni dovolj trdna in sem previdno splezal na tla.

Povabil me je v voz.

»Soba in kuhinja, prav po predpisih,« mi je razlagal. »Tukaj je računalo, zdaj obesi nanj lahko tudi klobuk. Obešalnika namreč nimam, taka stvar je samo v napotje. Postelja je tudi železna. Gledaš, kaj je pod njo? Tam imam čevlje in knjižnico. Tukaj so še druga učila, napravil sem jih sam. Rečeno je sicer, da jih mora kupiti šola, tudi postave so take in še lepo postave, pa kaj hočeš, postave so napisane v debelih bukvalih in bukve so zložene na visokih policah, tam se praišajo in življenje pride zelo težko do njih. To boš še vse videl.«

Sedla sva na staro skrinjo in otepala črn kruh.

»Kako pa kaj pri vas?«

Razložil sem mu, kolikor sem vedel in smel.

Dopisnik se sklicuje na notico, ki jo je »Učiteljski tovariš« v tej rubriki posnel iz nemškega lista, ki je bil pod notico tudi naveden. Svojega stališča glede nemškega šolstva »Učiteljski tovariš« ni nikdar skrival in ga je jasno razodel lani in letos s celo serijo člankov o kočevskih šolskih razmerah. Zato izgleda taka zlonamerna notica v »Slovenec« toliko bolj zlonamerna in neokusna.

Osebne zadeve

—1 Premeščeni so učitelji(-ce): Škerlj Jožica iz Indrije v dunavski banovini v Mavrio v črnemeljskem okraju, Zeleznik Marijan iz Radatovičev (Črnatelj) v Zabukovo (Brežice), Berglez Marijana iz Genterovcev (M. Sobota) v Št. Ilj (Slov. gor.).

Učiteljski pravnik

—1 Napredovanja v položajne skupine. V zadnjem času se množe vprašanja posameznikov na sekijsko in privatno, kaj naj ukrenejo, ker niso rešene njihove prošnje za napredovanje, vložene pred 1/2 do 1 1/2 letom. Tozadevno smo že svoječasnno sporočili prizadetim, da se niso vršila napredovanja v višje položajne skupine po 1. IV. 1935. vse do avgusta 1936., ko je bilo — po časopisnih vesteh — napredovanih nad 3000 učiteljev v državi. Doslej je bilo objavljenih le malo število, zato ne moremo svetovati drugega, kot: čakati je pač treba na rešitev postavljenj v višje položajne skupine, ki so po § 49. U. Z. vezana na prazna mesta v proračunu.

Naša gospodarska organizacija

—1 Učiteljski dom v Mariboru. Za »Hrenov kamen« kakor tudi za »Pestevškov kamen« je daroval U. D. tov. Peter Skala iz Podvina znesek 100 Din. Iskrena mu hvala! M. Kožuh, blagajnik.

Učiteljska fiskarna

—1 Zvezki z napisanimi vzorci po monopoljskih vzorcih. Lepopisnica od 1. do 8. razreda. Lepopisnica v cirilici št. 1—3, znižana cena: 100 komadov Din 25 — pri odjemu nad 2000 komadov, poštnine prosto. Za enjuna naročila se priporočata Knjižarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

—1 Brehm: Kako žive životinje. V 8. številki »Učiteljskega tovariša« smo priložili prospekte za knjigo: Brehm, Kako žive životinje. Knjiga je bogato ilustrirana in potrebna vsaki šoli. Ker je ponrejšnja naročnina nizka, prosimo vse gg upravitelje in učitelje, da jo takoj naročijo. Knjiga je potrebna vsaki šoli.

da olajša dosedanje težko delo in iskanje po drugih, manj popolnih knjigah. Knjiga izide v mesecu decembru in velja v poprejšnji naročnini Din 260 — na 8 mesečnih obrokov. Naročila sprejemata Knjižarna Učiteljske tiskarne in Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

Mladinska matica

—mm »Naš rod« bo dotiskan te dni in se bo začel prihodnji teden razpošiljati. Poverjenike prosimo, da nam prijavijo naročnike pravočasno, da ne bo nepotrebnih zamud.

LISTI O MLADINSKI MATICI

Med našimi založbami je M. M. vsekar interesanten primer sistematičnega dela in umetnosti. Slovenska mladinska literatura se je v poslednjem času obogatila z mnogimi odličnimi izdajami Mladinske matice, katero vodijo učitelji in pedagogji z nenavadnim naprednim gledanjem in izredno podjetno. »Novosti«, Zagreb.

Ne dvomimo, da z Mladinsko matico napreduje tudi naša mladinska književnost. (»Jutro«)

Mladinska matica je dala za Din 2250 kvantitativno lep dar. Zato je tem težje razumeti bedasto, anonimno, demagoško gonjo, ki so jo zadnji čas započeli proti Mladinski matici neki kulturni reakcionarni elementi, ki so v zadnjih mesecih oživeli med Slovenci, kakor gadje na soncu. (»Književnost«)

»Naš rod« je najbolj razširjen slovenski mladinski list in mladini se je najbolj priljubil, ker je ne pita dosti z osladnimi vzgojnimi storjicami, temveč ji prinaša bolj poučne in zanimive stvari. (»Svoboda«)

Mladinska matica, ki je največja te vrste v Jugoslaviji, prednjači v vsakem oziru tudi med številnimi sličnimi slovenskimi knjižnicami, skrbno in vestno vrši svojo nalogo in času primerno izpopolnjuje mladinsko književnost. (»Istra«, Zagreb.)

Mladinska matica, ki jo vodi J. Ribičič, izdaja mladinski list »Naš rod, ki je najbolj list te vrste v Jugoslaviji. (»Istra«)

—mm O letošnjih knjigah »Mladinske matice« prinaša 10. št. »Mladike« obširno oceno.

V »Kresnicah«, o katerih pravi, da so namenjene predvsem naravoslovju, tehniki in zanimivemu drobižu, kritiko najbolj ugaja »Pravljica o sreči« z mirovno tendenco. O Milkovičevih »Barakah« pravi, da je preprosta povest obožba družabnega gorja, ki gradi barake. Povest je zajeta, morda zato, ker je mladinska, preveč pri vrhu, nekam po načinu starih idealističnih mladinskih del. Kolikor je v taki knjigi mogoče, je pisatelj vendar prikazal mlademu svetu, kakšno mladost preživlja danes tudi del slovenske mladine. O Hudaesovi »Postelji gospoda Fibriha« pravi, da kaže gospodarsko stisko našega kmeta in delavca. Med spretno pripovedovanje o sekanju gozda in splavarjih na Savinji vpleta poučne podatke iz zemljepisja in gospodarstva. Res dobro seznanja mladino z eno stranjo našega

zanimalo. Iskal je upravitelja. Šla sva dvakrat okoli barake in naposled se nama je zazdelo, da nekdo ropota na strehi. Stopila sva na cesto, in uzrla na strehi starega moža. Poklicala sva ga, zbral se je in zaklical:

»Ze dobro, kar jutri pridit, če bo kaj otrok. In kredo prinesit s seboj, krede ni nič pri hiši. Jaz pa streho popravljam, vse sem že premetal in še zmeraj teče skozi njo.«

Janez Potreba se je priklonil in sva odšla. Med drevjem sva videla upraviteljev voz, črn pes je bil privezan k njemu in je besno lajal.

»Kaj pa zdaj?« sem vprašal Potrebo.

»Nič. Nekaj dni bom hodil gledat, če je že kaj otrok, potem se bo kdo spomnil, da dveh učiteljev ne potrebujejo in bom šel naprej.«

Pobrala sva spotoma nekaj piškavij jabolk in jih hotela doma pojediti. Potreba je »našel zvezo svoj telefon z vodom. Pa komaj je našel zvezo, že je začelo zvoniti in zvoniti. Pograbil sem za slušalko in vprašal, kaj se je zgodilo.

»Razrešujemo vas službe v Dolgi vasi in vas premeščamo v Mrzli log. Nastop službe takoj!« je zapelo v telefonu.

Vrgel sem slušalko v stran in stekel k Potrebi.

»Mrzli log, Mrzli log! Takoj!« sem zatutil.

Potreba se je nasmehnil, vzel notes in napisal: Stotrinajst. Pika. Mrzli log. Pika. Nato se je ozrl po polju in olajšano vzdihnil:

»Hvala Bogu, da konji niso še daleč!«

Jaz sem pa sklenil, da grem z njim v Mrzli log.